

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤੀ ਬੁਲੇਟਿਨ

ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ

18.11.25

ਮੌਸਮ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਨੀ: ਆਉਣ ਵਾਲੇ 4-5 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਸਮ ਖੁਸ਼ਕ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਸਮ ਦਾ ਹਾਲ:

ਇਲਾਕੇ / ਮੌਸਮੀ ਪੈਮਾਨੇ	ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ	ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕੇ	ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਇਲਾਕੇ
ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਪਮਾਨ (ਡਿ.ਸੈ.)	24-27	24-26	25-26
ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ (ਡਿ.ਸੈ.)	10-14	08-13	08-13
ਸ਼ਵੇਰ ਦੀ ਨਮੀ (%)	82-95	82-96	78-96
ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਨਮੀ (%)	40-66	41-68	46-68

ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਹਾਲ: ਆਉਣ ਵਾਲੇ 4-5 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਸਮ ਖੁਸ਼ਕ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਬਿਜਾਈ, ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਪਰੇਅ ਕਰੋ।

ਖੇਤੀ ਫਸਲਾਂ

ਕਣਕ: ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 872, ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 826, ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 824, ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 766, ਡੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 187, ਐਚ ਡੀ 3226, ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 725, ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 677, ਐਚ ਡੀ-3086, ਉਨਤ ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 343, ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 1 ਚਪਾਤੀ, ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 1 ਡਾਨ, ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 2 ਡਾਨ ਅਤੇ ਡੂਰਮ ਕਣਕ ਡਬਲਯੂ ਐਚ ਡੀ 943 ਅਤੇ ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 291 ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨ। ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਡੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 222 ਦੀ ਉਪ-ਪਹਾੜੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੀਜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 803 ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਚੌਥੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹੈਪੀ ਸੀਡਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਸੀਡਰ ਨਾਲ ਬੇਨੇ ਦੀ ਪਹਾੜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਕਿਸਮ ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 869 ਬੀਜੇ। ਕਣਕ ਵਿੱਚ ਗੁੱਲੀ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਕਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਤਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਨਦੀਨਾਸ਼ਕਾਂ ਸਟੋਪ 30 ਈਸੀ (ਪੈਂਡੀਮੇਥਾਲਿਨ), 1.5 ਲੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਜਾਂ ਅਵਕੀਰਾ/ਮੇਮੀਜੀ 85 ਡਬਲਯੂਜੀ (ਪਾਈਰੋਕਸਾਸਲਫੇਨ), 60 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪਾਓ ਜਾਂ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 385 ਐਸਈ (ਪੈਂਡੀਮੇਥਾਲਿਨ + ਮੈਟਰੀਬਿਊਜ਼ਿਨ), 1.0 ਲੀਟਰ ਜਾਂ ਦਕਸ ਪਲੱਸ 48 ਈਸੀ (ਪੈਂਡੀਮੇਥਾਲਿਨ + ਮੈਟਰੀਬਿਊਜ਼ਿਨ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ 2 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ 200 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਨਦੀਨਾਸ਼ਕ ਵਰਤੋ। ਦਰਮਿਆਨੀ ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਾਲੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਫਾਸਫੋਰਸ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਬਿਜਾਈ ਵੇਲੇ 55 ਕਿਲੋ ਡੀਏਪੀ/ਏਕੜ ਪਾਓ। ਜੇਕਰ 155 ਕਿਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰ ਫਾਸਫੇਟ ਫਾਸਫੋਰਸ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੰਚਾਈ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਤਿਆਰੀ ਵਾਲੀ ਵਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ 20 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਪਾਓ। ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ, ਬਿਜਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ 20 ਕਿਲੋ ਮਿਊਰੇਟ ਆਫ ਪੋਟਾਸ਼/ਏਕੜ ਪਾਓ। ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਚੌਥੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 771 ਅਤੇ ਪੀ ਬੀ ਡਬਲਯੂ 752 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਕਮਾਦ: ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰੋ। ਕਮਾਦ ਵਿਚ ਤਣੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਟਰਾਈਕੋਗਰਾਮਾ ਕੀਲੇਨਸ 20,000 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਤੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਛੱਡੋ। ਖੇਤ ਵਿਚ ਮਿੱਤਰ ਕੀੜੇ ਛੱਡਣ ਲਈ ਇਕ ਟਰਾਈਕੋ-ਕਾਰਡ (10x15 ਸੈ.ਮੀ.) ਨੂੰ 5x0.75 ਸੈ.ਮੀ. ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ 40 ਛੋਟੇ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੱਟੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਕਮਾਦ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੂਰੀ ਤੇ 40 ਥਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਪਿਨਾਰੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕਰੋ। ਆਗਾ ਦੇ ਗੜ੍ਹੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ 10 ਕਿਲੋ ਫਰਟੇਰਾ 0.4 ਜੀ ਆਰ ਜਾਂ 12 ਕਿਲੋ ਦਾਨੇਦਾਰ ਕਾਰਬੋਫੂਰਾਨ 3 ਜੀ ਨੂੰ ਬੂਟਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਢਾਂ ਕੋਲ ਪਾ ਕੇ ਹਲਕੀ ਮਿੱਟੀ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਲਾਓ।

ਤੇਲ ਬੀਜ: ਦੇਰ ਨਾਲ ਬਿਜਾਈ ਵਿੱਚ, ਗੋਭੀ ਸਰੋਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਾਈ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਕਨੇਲਾ ਗੋਭੀ ਸਰੋਂ ਲਈ 30 ਦਿਨ ਪੁਰਾਣੇ ਬੂਟੇ ਵਰਤੋ। ਜਲਦੀ ਬੀਜੀ ਗਈ ਗਈਆਂ ਨੂੰ, ਪਹਿਲੀ ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 45 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਪਾਓ।

ਦਾਲਾਂ: ਉਥੜਾ ਰੋਗ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਰੋਪਕ ਕਿਸਮਾਂ ਪੀਬੀ ਜੀ 7 ਅਤੇ ਪੀਬੀ ਜੀ 5 ਲਗਾਓ। ਛੋਲਿਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਨੂੰ 15 ਗ੍ਰਾਮ/ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਸੂਡੋਮੋਨਸ ਫਲੋਰੋਸੈਂਸ ਦੇ ਟੈਲਕ-ਅਧਾਰਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਸੋਧੋ। ਬਿਜਾਈ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 26 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਅਤੇ 100 ਕਿਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਪਾਓ।

ਹਰੇ ਚਾਰੇ: ਬਰਸੀਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਟਾਈ ਕਰੋ। ਹਲਕੀਆਂ ਮਿੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਲ 'ਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕਟਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਸਲਫੇਟ (0.5%) ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰੋ।

ਸ਼ਬਦੀਆਂ: ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਖੁਸ਼ਕ ਮੌਸਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰੋ।

ਮਿਰਚ ਅਤੇ ਬੈਂਗਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰੋ ਜੋ ਕਿ ਫਰਵਰੀ-ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੀਜੇ ਗਏ ਟਮਾਟਰ ਅਤੇ ਬੈਂਗਣ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਲੁਆਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਹਾੜੀ ਦੇ ਪਿਆਜ਼ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪੀ.ਆਰ.ਓ.-7, ਪੰਜਾਬ ਨਰੋਆ, ਪੀ.ਵਾਈ.ਓ.-1, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਓ.-2 ਅਤੇ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਪੀ.ਓ.ਐਚ.-1 ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੈ। ਮਟਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ-89, ਮਿਡੀ ਫਲੀ ਅਤੇ ਗਾਂਜਰ ਦੀਆਂ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਵੀ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਹੈ।

ਗੋਭੀ, ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲ ਗੋਭੀ, ਚੀਨੀ ਗੋਭੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰੇਕਲੀ ਦੇ 4-6 ਹਫ਼ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ। ਚੀਨੀ ਗੋਭੀ ਲਈ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਪੌਦੇ ਵਿਚਕਾਰ 30-30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ, ਫੁੱਲ ਗੋਭੀ ਲਈ 45-30 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ ਗੋਭੀ ਲਈ 60-45 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰੇਕਲੀ ਲਈ 45-45 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਰੱਖੋ। ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਮੌਸਮੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰੋ। ਚੰਗੀ ਫਸਲ ਲਈ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਭਰੋ।

ਪਤਝੜ ਆਲੂ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬਿਜਾਈ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਰੋ। ਪੰਜਾਬ ਆਲੂ-101 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਆਲੂ-102 ਦੇ ਸਿਰਤਮਕ ਬੀਜ ਕੰਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਆਲੂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਰੋਗ ਮੁਕਤ ਸਹਿਤਮੰਦ ਬੀਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਬਲੈਕ ਸਕ੍ਰਬ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਜ ਨੂੰ 100 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਮਿਟੀਵਾ 80 ਮਲੀਲੀਟਰ ਜਾਂ ਐਮੋਸਟੋ ਪ੍ਰਾਈਮ 83 ਮਲੀਲੀਟਰ ਜਾਂ ਮੇਨਸਰੇਨ 250 ਮਲੀਲੀਟਰ ਨਾਲ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰੋ।

ਵਾਇਰਸ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਬੂਟੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਓ। ਯਾਦ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਕਿਸ਼ਤ 85 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਪਾ ਦਿਓ। ਹਲਕੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖ਼ੁਰਾਕ ਵਧਾ ਕੇ 115 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਕਰ ਦਿਓ ਅਤੇ 40-45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਮੁੱਢਾਂ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿਓ।

ਪਾਲਕ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ, ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰੀਨ ਦਾ 4-6 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ/ਏਕੜ ਬੀਜ ਵਰਤੋ। ਬੀਜ ਨੂੰ ਵਾਟਰ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ 20 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ 3-4 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਡੂੰਘਾ ਬੀਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 10 ਟਨ ਫੁੱਲ ਦੀ ਖਾਦ, 35 ਕਿਲੋ ਯੂਰੀਆ ਅਤੇ 75 ਕਿਲੋ ਸਿੰਗਲ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਪਾਓ। ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੋਢੀ ਅਤੇ ਪਾਲਕ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਕਰੋ।

ਫ਼ਲ: ਪੱਤਝੜ ਵਾਲੇ ਬੂਟਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਲੂ, ਅਲੂਰਾ, ਨਾਥ, ਅੰਗੂਰ ਆਦਿ ਦਾ ਪਾਣੀ ਰੋਕ ਦਿਓ ਕਿ ਸਰਦੀਆਂ ਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬੂਟੇ ਨੌਦਿਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਤੇ ਠੰਡ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚ ਸਕਣ। ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਹਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਬੂਟਿਆਂ ਉੱਪਰ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਲਗਾਏ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਠੰਢ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁੱਲੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਵੋ। ਇਹ ਕੁੱਲੀਆਂ ਸਰਕੜੇ, ਕਮਾਦ ਦੀ ਖੋਰੀ, ਮੱਕੀ ਦੇ ਟਾਂਡਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੁੱਲੀਆਂ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਲੀਆਂ ਰੋਂਦੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਧੁੱਪ ਲੱਗ ਸਕੇ।

ਬੇਰਾਂ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਕ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ 3-4 ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੋ।

ਬੇਰਾਂ ਦੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਕੇਰਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨੈਫਥਲੀਨ ਐਸਟਿਕਐਸਿਡ (ਐਨ.ਏ.ਏ.) ਨੂੰ 15 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ 500 ਲਿਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਤੇ ਛਿੜਕੋ। ਨੈਫਥਲੀਨ ਐਸਟਿਕ ਐਸਿਡ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਤੀ ਜਿਹੀ ਅਲਕੋਹਲ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਲਵੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਓ।

ਫੇਲੀ ਸੰਤਰੇ ਦੇ ਫ਼ਲਾਂ ਦੀ ਤੁੜਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਫ਼ਲਾਂ ਦੇ ਪਕਾਅ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਓ।

ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ: ਨਵਜੰਮੇ ਕੱਟੂ/ਵੱਛੜ ਨੂੰ ਠੰਡ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀ ਸੁੱਕੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਬੈਠੋ। ਉਹ ਠੰਡ ਵਿਚ ਨਿਮੋਨੀਆ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਲਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਆਦਾ ਮੌਤਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਬੋਹਲੀ ਜਾਂ ਬਾਖੜਾ ਦੁੱਧ ਆਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਨਵਜੰਮੇ ਕੱਟੂ/ਵੱਛੜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਹਲੀ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਂਟੀਬਾਇੌਟਿਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੋਹਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਆਮ ਦੁੱਧ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜੰਮਣ ਤੋਂ 1-2 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਫਿਰ 12 ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਬੋਹਲੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਹਲੀ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਕ੍ਰਿਸੀ ਮੌਸਮ ਸੇਵਾ, ਪੀਏਯੂ, ਲੁਧਿਆਣਾ